პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ლელო

საქართველოს სსრ სპორტულ საზოგადოებათა და ორგანიზაციების კავშირისა და პროფკავშირთა საქართველოს რესპუბლიკური საბჭოს ორგანო

ЛЕЛО Орган Союза спортивных обществ и организаций Грузинской ССР и Грузинского республиканского совета профсоюзов

გამოცემის 22-ე წელი.

№ 218 (2938) ● ხუთშაბათი, 4 ნოემბერი, 1965 წ. ● ფასი 3 კაპ.

ქვესაშუალო წონის ხაბაროვსკელი ძალოსანი ვ. კურენცოვი პირველი ათლეტი იყო საბჭოთა სპორტსმენთაგან, რომელმაც თეირანში გუშინწინ დამთავრებულ მსოფლიო ჩემპიონატზე თავის ქვეყანას ოქროს პირველი მედალი მოუხვეჭა. მის მიერ ნაჩვენები კილოგრამები (487,5) მისსავე მსოფლიო რეკორდზე 12,5 კილოგრამით ნაკლებია, მაგრამ ეს ჯამი მაინც საკმარისი აღმოჩნდა ჩემპიონის ოქროს მედლის მოსაპოვებლად.

სურათზე: კურენცოვი შეჯიბრებისას. შტანგაზეა 172,5 კგ.

ტელეფოტო აპ-საკდესისა.

* სპასკი — ტალი *

ექს-ჩემპიონის უპირატესობით

თბილისში, რუსთაველის სახელობის თეატრის მცირე დარბაზში შედგა ტალ—სპასკის მატჩის II პარტია. სპასკიმ ჩვეულებისამებრ მეფის პაიკით დაიწყო თამაში. ტალმა აირჩია სიცილიური დაცვა, რაც შავების აგრესიული განწყობილების მომასწავებელი იყო.

მეტოქეებმა სწრაფად გააკეთეს დებიუტის სვლები და დაფაზე მალე შეიქმნა მეტად მწვავე პოზიცია. მე-13 სვლაზე ცენტრალური პაიკის წინსვლით ტალმა რთული ამოცანების წინაშე დააყენა მეტოქე. ეს ამოცანები კიდევ უფრო გაღრმავდა, როცა ტალმა სპასკის პაიკი შესწირა. სპასკი ჩაწვდა რიგელი დიდოსტატის ჩანაფიქრს, აიყვანა პაიკი და ფრთხილად, წინდახედულად უვნებელყოფდა მის მუქარებს.

შემდგომში ტალმა გაბედულად აიყვანა ლაზიერის ფრთის პაიკი, რომელიც დროის დაკარგვად ჩანდა. ძნელია იმის განსაზღვრა, თუ როგორ წარიმართებოდა თამაში, სპასკის რომ სწორად ემოქმედა: მან პაიკი შესწირა მეტოქეს, რომელმაც ლაზიერის დროებითი დათმობით გამოააშკარავა სპასკის ჩანაფიქრის მცდარობა. ენდშპილი ტალის სასარგებლო აღმოჩნდა.

მიუხედავად ცაიტნოტისა, რიგელი დიდოსტატი გონებამახვილურად და ზუსტად თამაშობდა. იგი არც მწვავე გართულებას მორიდებია. მძაფრი კომბინაციის შედეგად ტალს დარჩა ეტლი და გამსვლელი პაიკი სპასკის კუსა და მხედრის წინააღმდეგ, მაგრამ რიგელის პოზიცია აშკარად უკეთესია.

პარტია არ დამთავრებულა. 41-ე სვლა ჩაიწერა სპასკიმ.

აი, შეწყვეტილი პოზიცია:

სპასკი: მფf4, კd1, მc5, პპ. a5, f5, g3, h4.

ტალი: მფg8, ეe1, პპ. a6, b1, d3, f7, f6, h5.

დღეს შედგება ამ პარტიის დამთავრება.

გუშინ...

დღისით თბილისის საერთაშორისო საჭადრაკო ტურნირზე შედგა გადადებული პარტიების დამთავრება. ფუქსმა დაამარცხა დამიანოვიჩი, ბოგდანოვიჩმა კი — ალატორცევი.

საღამოს ძერჟინსკის სახელობის კლუბში გაიმართა მორიგი, X ტური. ყურადღების ცენტრში იყო ლიდერების — გურგენიძისა და შოოშის შეხვედრა. ქართველმა ოსტატმა კარგად წარმართა პარტია და გაიმარჯვა.

ლილიენტალმა მოუგო ბოკუჩავას.

ხოლმოვ—ბუსლაევის, იანსა—ბალცეროვსკის, გიპსლის—ჯინჯიხაშვილის, ფუქს—პიტჩის, ბოგდანოვიჩ—დამიანოვიჩის, კოლაროვ—რადულოვისა და ალატორცევ—ნავაროვსკის პარტიები ყაიმით დამთავრდა.

10 ტურის შემდეგ გურგენიძეს 7,5 ქულა აქვს, ხოლმოვს, ლილიენტალსა და შოოშს — 6,5-6,5, ბუსლაევს — 6.

მ. დამიანოვიჩი — გორელებთან

გორი (ჩვენი სპეც. კორ.). ქალაქის სპორტული საზოგადოებრიობა გულთბილად შეხვდა თბილისის ვაჟთა I საერთაშორისო საჭადრაკო ტურნირის მონაწილეს, იუგოსლაველ დიდოსტატ მ. დამიანოვიჩს, რომელიც ამას წინათ ეწვია ქართლის უძველეს ქალაქს. უცხოელმა მოჭადრაკემ წაიკითხა ლექცია თემაზე — „ბრძოლა მსოფლიო პირველობისთვის“, რის შემდეგ ერთდროული თამაშის სეანსში შეხვდა 25 გორელ მოჭადრაკეს. ბრძოლამ რამდენიმე საათს გასტანა. დიდოსტატმა 17 პარტია მოიგო, მაგრამ ოთხში (ჯ. ინჯიასთან, ლ. გოლდმანთან, დ. ყაზიშვილთან, გ. მუკნიაშვილთან) დამარცხდა და ამდენივეში (შ. თოთლაძესთან, ო. დოლიძესთან, ვ. კეპიშვილთან, ბ. პაპისმედოვთან) ყაიმით დაკმაყოფილდა.

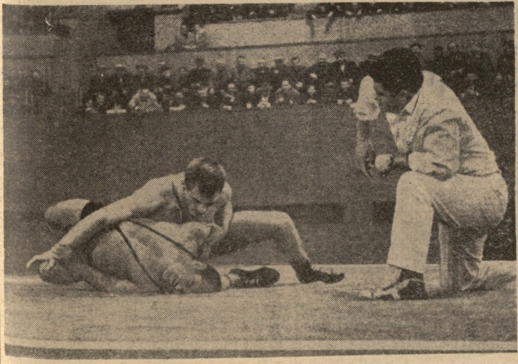

თბილისის სპორტის სასახლეში გუშინწინ გამართულმა საერთაშორისო შეხვედრამ კლასიკურ ჭიდაობაში ირანისა და საქართველოს ნაკრებ გუნდთა შორის მაყურებლებს ნამდვილი ესთეტიკური სიამოვნება მოჰგვარა. ეს განსაკუთრებულად ითქმის ქვესაშუალო წონის ქართველ მოჭიდავე ო. თარგამაძეზე. ამ დღეს გამოსულ სპორტსმენთაგან მან სარეკორდოდ მცირე დროში — 2 წუთსა და 52 წამში ხალიჩას ბეჭებით გააკრა ქ. მახჯუბი. მის ჭიდაობაში გვხიბლავს გამარჯვებისკენ უშრეტი ლტოლვა და ვაჟკაცური შემართება, რომლითაც ასე უხვადაა დაჯილდოებული თარგამაძე. მისთვის სულერთია რა წოდებებისა და რანგის მოჭიდავესთან აქვს საქმე. ქართველი ათლეტის სტიქიაა შეტევა.

სურათზე: ო. თარგამაძეს მარწუხებში მოუქცევია მახჯუბი. წამიც, და ირანელის ბეჭები ხალიჩას „იგრძნობს“.

ფოტო მ. ზარგარიანისა.

ინფორმაციული საათი...

◆ **ნიუ-იორკი,** 3 ნოემბერი. რეაქტიულძრავიანი ავტომანქანით რბოლაში მსოფლიოს ახალი რეკორდი დაამყარა ცნობილმა ამერიკელმა სპორტსმენმა კრეგ ბრიდლავმა. იუტას შტატში, ქ. ბონევილის მახლობლად მდებარე მლაშე ტბის გამშრალ ფსკერზე მოწყობილი ტრასის ერთმილიან (1609 მ) მონაკვეთზე მან საშუალოდ განავითარა 898,39 კმ საათში, თანაც მეორე სერიაში სისწრაფემ საათში 911,5 კილომეტრსაც კი მიაღწია. ძველი რეკორდი — 863,72 კმ საათში — ეკუთვნოდა არტ არფონსს (აშშ).

◆ სანტ-იაგო, 3 ნოემბერი. აქ დამთავრდა საერთაშორისო საჭადრაკო ტურნირი „ხალხთა ძმობა“. გაიმარჯვა მსოფლიოს ექს-ჩემპიონმა ვ. სმისლოვმა, რომელმაც 11 ქულა მოაგროვა (9 პარტია მოიგო, ხოლო 4 ყაიმით დაასრულა). II ადგილზეა ე. გელერი — 10,5 ქულა (ოდესელმა დიდოსტატმაც წაუგებლად ჩაატარა ტურნირი). III ადგილი დაიკავა არგენტინელმა საერთაშორისო ოსტატმა ა. ფოგელმანმა — 10 ქულა.

◆ **გდანსკი, 3 ნოემბერი.** პოლონეთისა და გდრ-ის მოკრივეთა ნაკრები გუნდები ჩაებნენ ევროპის თასის გათამაშებაში. ამ საპატიო ნადავლს ამჯერად ერთმანეთს ეცილებიან სპორტსმენები, რომელთა ასაკი 21 წელს არ აღემატება. მეტოქეთა აქ გამართული პირველი შეხვედრა დამთავრდა ფრედ — 5:5. მეორე მატჩი შედგება 16 დეკემბერს ბერლინში.

◆ ბუდაპეშტი, 3 ნოემბერი. მაგიდის ჩოგბურთში ევროპის ჭაბუკთა ჩემპიონატის პარალელურად, რომელიც 1966 წელს გაიმართება უნგრეთის დედაქალაქში, მოეწყობა ჩვენი კონტინენტის მოზარდ ჩოგბურთელთა (14 წლის ასაკამდე) პირველი ასპარეზობა.

◆ **სოფია,** 3 ნოემბერი. აქ გაიმართა ევროპის ქვეყნების ჩემპიონთა თასის 1965—1966 წლების გათამაშების პირველი მატჩი კალათბურთელ ვაჟთა გუნდებს შორის. ბულგარეთის ჩემპიონმა „ჩერვენო ზნამიამ“ დაამარცხა ლუქსემბურგის კლუბი „ეტსელა“ — 90:47 (41:25).

◆ **ლონდონი, 3 ნოემბერი.** გრენობლის 1968 წლის ზამთრის ოლიმპიადის საორგანიზაციო კომიტეტის კომისარმა პიერ რანდემ აქ გამართულ პრეს-კონფერენციაზე განაცხადა, რომ მომავალი ასპარეზის ადგილზე დიდი სამშენებლო საქმიანობაა გაჩაღებული. მან თქვა, რომ ახალი სპორტული ნაგებობანი 5,5 მილიონი გირვანქა სტერლინგი დაჯდება.

სსრ კავშირის პირველობა

●

„სპარტაკმა“ წააგო

მოსკოვი, 3 ნოემბერი. აქ გაიმართა მორიგი მატჩი სსრ კავშირის პირველობაზე ფეხბურთში „ა“ კლასის I ჯგუფის გუნდებს შორის. ერთმანეთს შეხვდნენ „სპარტაკი“ (მოსკოვი) — „ზენიტი“ (ლენინგრადი).

მატჩი დამთავრდა „ზენიტის“ გამარჯვებით — 1:0. ბურთი შესვენებამდე გაიტანა სოვეიკომ.

„ა“ კლასი

ფეხბურთის მოყვარულთა საყურადღებოდ!

დღეს, 20 საათსა და 15 წუთზე ადგილობრივი დროით შეგიძლიათ მოისმინოთ „შახტიორისა“ და თბილისის „დინამოს“ მატჩის რადიორეპორტაჟი დონეცკიდან.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეს სამი ფოტო სოფელ ლელიანის ახალგაზრდა კოლმეურნეთა სპორტულ ცხოვრებას ასახავს. მ ა რ ც ხ ე ნ ა ს უ რ ა თ ზ ე აღბეჭდილი არიან ლელიანელი ფრენბურთელები ვარჯიშის დროს; მ ა რ ჯ ვ ნ ი ვ მოთავსებული ს უ რ ა თ ი კი ამ სოფლის ფეხბურთელთა ასპარეზობაზე მოგვითხრობს; კოლმეურნეთა ერთი ჯგუფი ჭადრაკითაა გატაცებული. ნ. გაფრინდაშვილ — ა. კუშნირის მატჩის დროს ისინი დიდი ინტერესით არჩევდნენ მათს პარტიებს. შ უ ა ს უ რ ა თ ზ ე სწორედ ეს მომენტია აღბეჭდილი.

ფოტო ავტორისა.

მთავარია საქმის სიყვარული

სოფელი ლელიანი ლაგოდეხის რაიონში ერთ-ერთი მოზრდილი დასახლებული პუნქტია. მაგრამ სპორტული მუშაობის მაჯისცემა აქ შენელებული იყო. კოლმეურნე სპორტსმენებს შარშან სათავეში ჩაუდგა საშუალო სკოლის ფიზიკური აღზრდის მასწავლებელი, საქართველოს ფიზკულტურის ინსტიტუტის კურსდამთავრებული ბ. კვიტაშვილი. მან მხარში ამოიყენა სოფლის მოწინავე სპორტსმენები.

ჩამოაყალიბეს ფეხბურთის, კალათბურთის, ჭადრაკის, შაშის და ქართული ჭიდაობის სექციები, სადაც რეგულარულად ტარდება ვარჯიშები. მოჭადრაკეთა სექციას ხელმძღვანელობს კოლმეურნეობის აგრონომი და ერთ-ერთი საუკეთესო მოჭადრაკე ჯ. სხირტლაძე, მოშაშეთა სექციას — ცხინვალის პედაგოგიური ინსტიტუტის დაუსწრებელი სწავლების განყოფილების სტუდენტი, კოლმეურნე ზ. აბრამიშვილი. დანარჩენ სექციებს სათავეში უდგას თვითონ ბ. კვიტაშვილი.

კოლმეურნეობის გამგეობა (თავმჯდომარე გ. ჩახნიძე) სპორტსმენთა მეცადინეობას დიდ ყურადღებას აქცევს. მათთვის შეიძინეს ფორმა და ინვენტარი, მოაწყვეს სპორტული მოედნები. კოლმეურნეობის მოწინავე ფიზკულტურელთა შორის არიან ა. ჯაჯანიძე, თ. და თ. ჭუმბურიძეები, ი. თაბაგარი, გ. ღვალაძე, ვ. მუმლაძე, ო. ჯაფარიძე, ნ. ნადირაძე, ვ. რიჟამაძე, ჯ. სამხარაძე, თ. წიწილაშვილი, ა. ბოჭორიშვილი, კ. ჩახვაშვილი და სხვ.

აქაურები გამოვიდნენ „კოლმეურნის" რაიონულ პირველობაზე ქართულ ჭიდაობაში, რომელიც ამავე სოფლის კლუბში გაიმართა. მათ დიდ წარმატებას მიაღწიეს: საერთო გუნდურ ჩათვლაში I ადგილი დაიკავეს, ხოლო ნ. გაბაძე, გ. ო. და ა. ბუზალაძეები ჩემპიონები გახდნენ.

„კოლმეურნის" რაიონულ პირველობაზე წარმატებით ითამაშეს აგრეთვე ლელიანელმა ფეხბურთელებმაც.

რ. გაბრიჭიძე.
(ჩვენი სპეც. კორ.).

სოფ. ლელიანი,
ლაგოდეხის რაიონი.

საქალაქო საბჭოს სესიაზე

ზესტაფონის მშრომელთა დეპუტატების საქალაქო საბჭოს X მოწვევის IV სესიამ განიხილა საკითხი ქალაქში ფიზკულტურულ-გამაჯანსაღებელი მუშაობისა და მისი შემდგომი გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ.

მოხსენებით გამოვიდა კომკავშირის რაიკომის მეორე მდივანი თ. კაკოჩაშვილი. კამათში მონაწილეობა მიიღეს სპორტკავშირის თავმჯდომარემ კ. ბაზაძემ, მე-2 საშუალო სკოლის დირექტორმა გ. ბაშალეიშვილმა, სამკერვალო ფაბრიკის დირექტორმა ვ. გუგუშვილმა, კაბელის ქარხნის დირექტორმა დ. კუხიანიძემ, საქალაქო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარემ მ. თუთბერიძემ და სხვ.

მომხსენებელი და მოკამათენი ლაპარაკობდნენ ამ საქმეში უკანასკნელ პერიოდში მოპოვებულ წარმატებებსა, აგრეთვე ჯერ კიდევ არსებულ ნაკლოვანებებზე. აღინიშნა, რომ სერიოზული ხარვეზებით ხასიათდება მასობრივ-გამაჯანსაღებელი საქმიანობა „განთიადისა" და „სპარტაკის" ორგანიზაციებში. I და II ავტოსატრანსპორტო კანტორებში, პურის ქარხანაში, სამკერვალო ფაბრიკაში და ზოგიერთ სხვა ორგანიზაციაში დაბალია მასობრივფიზკულტურული და სპორტული მუშაობის დონე, არ ეწყობა შიდასაკოლექტივო შეჯიბრებები, მივიწყებულია საწარმოო ტანვარჯიში და ტურისტული ლაშქრობები. ქალაქში არსადაა საშუალო და უფროსი ასაკის ადამიანთა ზოგად-გამაჯანსაღებელი ჯგუფები, ფეროშენადნობთა ქარხანაში დაბალია სექციური მუშაობა. კეთილმოუწყობელია სპორტული ბაზები, საცხოვრებელ ადგილებში ვერსად ნახავთ მარტივი ტიპის ფიზკულტურულ ნაგებობას. ნაკლები ყურადღება ეთმობა სპორტში მოსახლეობის მიზიდვას, მოუგვარებელია ფიზკულტურული კადრების საქმე.

სესიამ მუშაობის გაუმჯობესებისთვის მიიღო სათანადო გადაწყვეტილება.

ა. განუგრავა.
(ჩვენი კორ.).

ზესტაფონი.

კოლმეურნე ძალოსანთა ასპარეზობა

ამას წინათ სოხუმში გაიმართა „კოლმეურნის" აფხაზეთის პირველობა ძალოსნობაში. შეჯიბრებაში მონაწილეობდნენ გალის, ოჩამჩირის, გულრიფშის, გუდაუთისა და გაგრის რაიონების ათლეტები. აფხაზეთის ჩემპიონები წონითი კატეგორიების მიხედვით გახდნენ: ვ. მოლოკანოვი (გალი), ს. მაზმანიანი, ვ. შამაროვი (ორივენი — გულრიფში), შ. მარხულია (ოჩამჩირე), არზუმანიანი, ვ. ჩახნალია (ორივენი — გულრიფში), გ. ახობა (ოჩამჩირე).

გუნდური პირველობა დაისაკუთრეს გულრიფშის რაიონის ძალოსნებმა.

ჯ. შალიკაშვილი.

სოხუმი.

ცხენოსნები და ცხენები

გაიმართა გულრიფშის რაიონის პირველობა ცხენოსნურ სპორტში, რომელშიც მონაწილეობდნენ 5 სასოფლო საბჭოს ნაკრები გუნდები. ისინდში კარგი შედეგები აჩვენა ბესლეთის სასოფლო საბჭოს კოლექტივმა, რომელმაც ფინალში დაამარცხა ბაბუშარელი ცხენოსნები. ცხენბურთში უძლიერესის სახელი ბესლეთელებმა დაიმსახურეს.

დაბრკოლებათა გადალახვაში I ადგილი დაიკავა აფხაზეთისა და საქართველოს მრავალგზის ჩემპიონმა, სპორტის ოსტატმა დ. ხოფერიამ (ცხენი „პოსეიდონი"). II ადგილი წილად ხვდა საბჭოთა კავშირის ჩემპიონს, სპორტის ოსტატ ა. დოლაენკოს.

ადგილობრივი ჯიშის ცხენების ორკილომეტრიან დოღში ფინიშის ხაზი პირველმა გადაკვეთა ბესლეთელმა მხედარმა შ. კვიციანიამ. ოთხკილომეტრიან დოღში (საზღვარგარეთული ჯიშის ცხენები) უძლიერესის სახელი ა. უგრეხელიძემ მოიპოვა, ხოლო რვაკილომეტრიან დოღში ჩემპიონი გახდა ბაბუშარელი ს. შენგელია.

გუნდურ ჩათვლაში I ადგილი მიეკუთვნა ბესლეთის სასოფლო საბჭოს ცხენოსანთა კოლექტივს.

შ. ჯალალონია.
(ჩვენი კორ.).

გულრიფში.

ცაგერელთა უპირატესობით

ცაგერს ეწვია ლენტეხის რაიონის მასწავლებელთა კოლექტივი და ამხანაგური შეხვედრები გამართა ჭადრაკში, მაგიდის ჩოგბურთსა და ფრენბურთში. მასპინძელთა უპირატესობა სპორტის სამივე სახეობაში აშკარა იყო და გუნდური გამარჯვებაც მათ დარჩათ: ჭადრაკში — 3:1, მაგიდის ჩოგბურთში — 3:1, ფრენბურთში — 2:1.

ცაგერელები მორიგ ამხანაგურ შეხვედრებს გამართავენ მესტიის რაიონის მასწავლებელთა ნაკრებ გუნდებთან.

ვ. ხვადაგიანი,
ცაგერის რაიონის სპორტკავშირის თავმჯდომარე.

[illegible]

ზუგდიდი

დამთავრდა საშუალო სკოლების მასწავლებელთა ფიზკულტურული კოლექტივების III სპარტაკიადა, რომლის პროგრამაში შედიოდა 5 სახეობა: ფრენბურთი, მაგიდის ჩოგბურთი, ჭადრაკი, შაში და ტყვიით სროლა. ქალაქის ჩემპიონი გახდა I საშუალო სკოლა, II ადგილზეა III საშუალო სკოლის კოლექტივი.

ბ. ალშიბაია.

ლაგოდეხი

დამთავრდა რაიონის პირველობა ქართულ ჭიდაობაში. შეჯიბრებაში მონაწილეობდა 5 გუნდის 55 სპორტსმენი. წონითი კატეგორიების მიხედვით რაიონის ჩემპიონები გახდნენ: გ. ბუზალაძე, ფ. ხარაიშვილი, ე. მეტრეველი, ო. ბუზალაძე, ვ. მაკაროვი, ა. ბუზალაძე, ნ. გაბაძე, ა. კაპანაძე.

ფ. კვირიკაშვილი.

ახალგაზრდობის აქტიურობით

თბილისში, „განთიადის" დარბაზში ჩატარდა რესპუბლიკის უძლიერეს მოჭიდავეთა შეჯიბრება, რომელშიც მონაწილეობდნენ თბილისის, ქუთაისის, სოხუმის, ცხინვალის, რუსთავისა და სხვა ქალაქების წარმომადგენლები. აღსანიშნავია, რომ ყველა წონაში გამარჯვებისთვის იბრძოდნენ ახალგაზრდა მოჭიდავეები.

თავდაპირველად გაიმართა თავისუფალი სტილის ათლეტთა შეხვედრები. წონითი კატეგორიების მიხედვით გაიმარჯვეს: ტ. მინდიაშვილმა (ცხინვალი), ა. შეყრილაძემ (ქუთაისი), ნ. თეთრუაშვილმა, ნ. კ[illegible]დიშვილმა, მ. ახალაძემ, ტ. პაპი[illegible]ლმა (ყველანი — თბილისი), დ. [illegible]ლათელიამ (სოხუმი), ე. გოცი[illegible] (თბილისი).

კლასიკურ ჭიდაობაში პირველი ადგილები დაისაკუთრეს თბილისელებმა ა. მირზოიანმა, გ. სალნი[illegible]ემ, ო. ტატიევმა, ბ. ლეკვეიშ[illegible]მა, რ. ღუღუნიშვილმა, ა. ლომ[illegible] ვ. ნოზაძემ, ე. გოცირიძემ.

თ. ფილიშვილი,
სპორტის ოსტატი.

სამნი სტადიონზე, თუ არ ჩ[illegible]

„...ჯერ მხოლოდ ფოტომოყვარული ვარ, ისიც ახალბედა", — ამბობს გალინა ტუროვა.

ფოტო ვ. სტოლიაროვისა.

მძლეოსნური ციებ-ცხელების ამასწინანდელ დღეებში თბილისის „დინამოს" სტადიონზე მოსულები აუცილებლად შეამჩნევდნენ სამ, მძლეოსნობისთვის ცოტა არ იყოს, უცნაურ პიროვნებას.

... ერთი, ცისფერბერეტიანი, საკმაოდ ტანმორჩილი ქალი, რომელიც ფოტოაპარატით „ნადირობდა" მძლეოსნებზე, დიდედას უფრო ჰგავდა, ვიდრე სპორტსმენს; მეორე, სამხედრო-საზღვაო ფლოტის მაიორის სამოსში გამოწყობილი (თითქოს მართლაც და გემიდან პირდაპირ „მძლეოსნურ მეჯლისზე" მოხვდაო), იგი მუდამ ჩრდილო-აღმოსავლეთის ტრიბუნის ვირაჟთან იდგა; მესამე, ძალიან მაღალი, უკვე გამელოტების „გზაზე" დამდგარი ადამიანი, თუ მაინც და მაინც, კალათბურთელს უფრო ჰგავდა, ვიდრე მძლეოსანს. „კალათბურთელი", როგორც წესი, დასავლეთის ტრიბუნიდან ადევნებდა თვალს ახალგაზრდა მძლეოსანთა პაექრობას...

... მაგრამ, ვფიქრობთ, უკვე დროა წინწკლები გავხსნათ და სამივე „ინკოგნიტო" წარმოგიდგინოთ...

„მძლეოსნური დიდედა"

გალინა ტუროვა... ძველ გულშემატკივრებს უთუოდ კარგად ახსოვთ ეს სახელი.

გალინა ტუროვა ჩვენი ქვეყნის ერთ-ერთი პირველი სპორტის დამსახურებული ოსტატი გახლავთ, სსრ კავშირის ყოფილი რეკორდსმენი სიგრძეზე ხტომასა და თარჯრბენში, სამჭიდსა და ბადროს ტყორცნაში.

ჩვენს მეხსიერებაში ცოცხლდება ძველი ფოტოსურათი, რომელიღაც სპორტული ჟურნალიდან... გალინა, ლამაზი ქალი, სულ ახალგაზრდა, მაგრამ უკვე ცნობილი მძლეოსანი, საწვრთნელ სტარტზეა. გვერდით თვალჟუჟუნა გოგონა, მისი ირინე ამოსდგომია. დედის მოღიმარი თვალები სიხარულს ვერ ფარავენ... იქნებ თავის დროზე ირინეც გამოვიდეს, აი, ასევე, დიდი სტადიონების სარბენ ბილიკებზე?

აკი აუხდა კიდეც!

ირინე ტუროვა ჩვენი ქვეყნის საუკეთესო მძლეოსანი გახდა. გულშემატკივრებს უთუოდ ახსოვთ „ტუროვა — 2"-ც. მისი მსოფლიო რეკორდი 60 მეტრზე რბენაში (7,2) დღესაც ხელშეუხებელია.

ახლა ირინე ასპარეზზე აღარ გამოდის, მაგრამ მძლეოსნობისთვის როდი უღალატნია! მოსკოვში მას ახალგაზრდა სპორტსმენების ორი ჯგუფი ჰყავს. ტუროვების მძლეოსნურ ტრადიციებს, შესაძლოა, ისედაც ელის გაგრძელება: ორიოდე თვის წინ ირინეს გოგონა, მარინე შეეძინა, პირველი — ანდრეი კი უკვე 10 წლისაა. როცა ქალბატონ გალინას შვილიშვილის „ტუროვა—3"-ს დაბადება მივულოცეთ, საინტერესო საუბარი გაგვიმართა:

— ალბათ გაგიკვირდებათ ჩემი ფოტოსაქმიანობა. არა, გაზეთისთვის ან ჟურნალისთვის კი არ ვიღებ. ჯერ მხოლოდ ფოტომოყვარული ვარ, ისიც — ახალბედა. აპარატი პირველად შარშან ავიღე ხელში, როცა ტოკიოს ოლიმპიადაზე გავემგზავრე ტურისტად და ჩემმა „ზორკიმაც" იაპონიაში ურიგოდ არ იმუშავა: 6 ფოტოსურათი დამიბეჭდეს ჟურნალ „ლიოგკაია ატლეტიკაში". ამან კი იმდენად გამიტაცა, რომ ახლა უახლესი აპარატი „კანონ-7" შევიძინე. ამჟამად მოსკოვში, ახალგაზრდობის ცენტრალურ სპორტსკოლაში ვმუშაობ მწვრთნელად. ამ საქმიანობაშიც ხშირად მეხმარება ფოტო.

რამდენიმე წლის წინ სწორედ თბილისში „დაეცა" ჩემი ძველი, 16 წლის რეკორდი სიგრძეზე ხტომაში. მაშინ თქვენს ქალაქში ვიყავი და პირადად მივულოცე წარმატება ახალ რეკორდსმენს — ნადეჟდა დვალიშვილს. სამწუხაროდ, საქართველოში, როგორც ჩანს, ახალგაზრდებთან მუშაობა შეასუსტეს და ამიტომაც აღარ გვევლინებიან აქედან ძველგვარდიელთა კარგი საქმეების გამგრძელებლები. ამ შ[illegible] დარებით კარგი შთაბეჭ[illegible] ვეს სპრინტერმა ვარდ[illegible] და სიგრძეზე მხტომელ[illegible] მაგრამ მათ ჯერ კიდე[illegible] ჰირდებათ, უძლიერეს[illegible] ჩადგნენ.

ფლოტის მა[illegible]

სპორტის დამსა[illegible] სტატი ნიკიფორ[illegible] დენიმე წლის მანძილზე [illegible] პოლიას" ფლობდა სარ[illegible] ჩვენი ქვეყნის მრავალ[illegible] მენი და ჩემპიონი 1.[illegible] 5.000-მეტრიან დისტან[illegible] გაზეთ „იუმანიტეს" 19[illegible] დიციულ კროსში და [illegible] ბის სახელობის შეჯიბრ[illegible] ბული — აი, მისი ს[illegible] სრული სია.

საინტერესოა, რომ [illegible] რედ პოპოვმა დაამხ[illegible] მენსკის 11 წლის რეკ[illegible] 1949 წელს, მოსკ[illegible] სტადიონზე. სხვათა შო[illegible] რდი თბილისის სტადი[illegible] იმავე წელს, 4 × 1500 [illegible] რომელშიც პოპოვიც [illegible]

ახლა ნ. პოპოვი არ[illegible] რი სპორტული კლუ[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სსრ კავშირის პირველობა

„ა" ლიგა

გათამაშების ცხრილი
მეორე ჯგუფი
XVII — XXXII ადგილები
მდგომარეობა 4 ნოემბრისათვის

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ.
„ტრუდი" (ვორონეჟი)	41	12	20	9	35—25	44
სკა (ნოვოსიბირსკი)	41	16	11	14	47—47	43
„ალგა" (ფრუნზე)	41	15	12	14	39—37	42
„სპარტაკი" (გომელი)	42	13	16	13	32—38	42
„დინამო" (ლენინგრადი)	41	14	13	14	62—52	41
„ლოკომოტივი" (ვინიცა)	41	12	17	12	37—33	41
„პოლიტოტდელი" (ტაშკ. ოლქი)	41	13	14	14	30—34	40
„ტრაქტორი" (ვოლგოგრადი)	41	11	17	13	33—39	39
„კუბანი" (კრასნოდარი)	42	11	14	17	31—40	36
„ლოკომოტივი" (თბილისი)	41	12	11	18	50—56	35
„სტროიტელი" (აშხაბადი)	41	11	11	19	43—58	33
„ვოლგა" (კალინინი)	41	11	11	19	28—45	33
„მეტალურგი" (ზაპოროჟიე)	41	9	14	18	38—52	32
„ენერგეტიკი" (დუშანბე)	41	9	13	19	34—48	31
„დინამო" (ტალინი)	41	5	15	21	29—57	25
„როსტსელმაში" (როსტოვი)	41	8	7	26	26—65	23

ტელისის მიდამოებში ამას წინათ გაიმართა საქალაქთაშორისო მატჩი მოტოკროსში. შეჯიბრებაში, რომელიც დოსააფის თბილისის კომიტეტმა ჩაატარა, ძალებს ცდიდნენ საქართველოსა და სსრ კავშირის ევროპული ნაწილის სამხრეთ რაიონების 13 ქალაქის საუკეთესო სპორტსმენები.

ასპარეზობა იმდენად დაძაბული იყო, რომ სპორტსმენები ბუნებრივ ტრამპლინებთანაც კი არ ანელებდნენ ტემპს, რის გამო ხშირად ნახავდით აი, ასეთ მომენტებს...

ფოტო ვ. სტოლიაროვისა.

საქართველოს ჩემპიონატი. ფეხბურთი. კლასი „ბ"

რესპუბლიკის პირველობა

ჩატარდა მორიგი ტურის მატჩები.

● „მესხეთი" (ახალციხე) — „წინსვლა" (წულუკიძე) 3:2. მსაჯი ვ. შახნაზაროვი (თბილისი).

მასპინძლებს თავიდანვე ხელთ ეპყრათ ინიციატივა, თუმცა გამარჯვება არც ისე იოლი აღმოჩნდა. მეორე ტაიმში ანგარიში იყო 1:1. შემდგომში ახალციხელებმა ზედიზედ 2 ბურთი გაიტანეს სტუმრების კარში, საკუთარში კი — მიიღეს ერთი.

● „განთიადი" (ბორჯომი) — „ცისკარი" (ცხაკაია) 1:0. მსაჯი ს. ზაქარიაძე (თბილისი).

ბორჯომელები სატურნირო ცხრილის სახიფათო ზონაში იმყოფებიან და განვლილ ტურში მათ მოწინააღმდეგედ შეხვდათ ცხაკაიას ძლიერი გუნდი. ენერგიულმა, მონდომებულმა თამაშმა „განთიადს" მოუტანა გამარჯვება მინიმალური ანგარიშით. ერთადერთი ბურთი გუნდმა გაიტანა შესვენების შემდეგ 11-მეტრიანი დარტყმით.

● „ბახმარო" (ჩოხატაური) — „სინათლე" (თბილისი) 1:1. მსაჯი გ. ვაჩირიძე (თბილისი).

სტუმრებმა წარმატებას მიაღწიეს ტაიმის დასასრულს მანაგაძის დარტყმის შედეგად. „ბახმარო" შესვენების შემდეგ ხშირად უტევდა და ანგარიშიც გაათანაბრა.

● „გურია" (ლანჩხუთი) — „მეტალურგი" (ზესტაფონი) 1:1. მსაჯი ქ. ლოგინოვი (თბილისი).

● „მერცხალი" (მახარაძე) — „შუქურა" (ქობულეთი) 2:2. მსაჯი ვ. მედვედევი (რუსთავი).

თამაში თავიდანვე დაძაბულ ხასიათს ატარებდა და როცა ტაიმი დამთავრდა, ანგარიში იყო 2:2. მეორე ნახევარში ბრძოლა კიდევ უფრო გამწვავდა და ორივე გუნდის თავდამსხმელებმა ვერ გამოიყენეს კარის აღების რამდენიმე კარგი შესაძლებლობა.

● „დილა" (გორი) — „მადნეული" (ჭიათურა) 2:0. მსაჯი ე. ჩიფჩიური (თბილისი).

მატჩი მიმდინარეობდა მასპინძელთა აშკარა უპირატესობით, თუმცა პირველ ტაიმს შედეგი არ მოუცია. მხოლოდ შემდგომში შეძლეს გორელებმა შექმნილი მომენტების რეალიზება და მოიპოვეს მორიგი გამარჯვება.

● „მეშახტე" (ტყვარჩელი) — „თოლია" (თბილისი) 1:1. მსაჯი ა. ცაგარეიშვილი (თბილისი).

ლიდერთან შეხვედრაში ტყვარჩელელებმა შეძლეს დაწინაურება 71-ე წუთზე. თბილისელებმა მხოლოდ საპასუხო ბურთის გატანა მოახერხეს და დაკარგეს მეტად საჭირო ქულა.

● „სამეგრელო" (ზუგდიდი) — სკა (თბილისი) 2:2. მსაჯი ა. სიანოზოვი (თბილისი).

ზონებში

I ზონა. წალკა — წითელწყარო 3:1. დუშეთის გუნდს მოგება ჩაეთვალა ცხინვალელებთან შეხვედრაში. II ზონა. სოხუმი — ქუთაისი 1:0, მახარაძე — ჭიათურა 2:0.

გათამაშების ცხრილი
I ჯგუფი
მდგომარეობა 1 ნოემბრისათვის

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ.
„თოლია" (თბილისი)	30	14	11	5	52—29	39
„დილა" (გორი)	29	17	4	8	41—21	38
„მესხეთი" (ახალციხე)	29	13	10	6	36—26	36
„შუქურა" (ქობულეთი)	29	10	15	4	49—41	35
„გურია" (ლანჩხუთი)	28	10	11	7	34—27	31
„სინათლე" (თბილისი)	29	9	13	7	40—34	31
„ცისკარი" (ცხაკაია)	29	10	10	9	41—33	30
სკა (თბილისი)	30	8	13	9	50—40	29
„მეტალურგი" (ზესტაფონი)	30	9	10	11	37—35	28
„მერცხალი" (მახარაძე)	29	10	7	12	45—47	27
„ლოკომოტივი" (სამტრედია)	29	8	11	10	30—33	27
„სამეგრელო" (ზუგდიდი)	30	7	13	10	35—46	27
„მეშახტე" (ტყვარჩელი)	30	9	8	13	32—49	26
„ბახმარო" (ჩოხატაური)	29	7	11	11	38—45	25
„განთიადი" (ბორჯომი)	29	8	9	12	30—44	25
„წინსვლა" (წულუკიძე)	31	7	11	13	34—59	25
„მადნეული" (ჭიათურა)	30	7	7	16	35—51	21

უცხოეთის ამბები

● თეირანი, 3 ნოემბერი. მძიმე წონის ძალოსანთა ასპარეზობაზე ლ. ჟაბოტინსკიმ რომ მსოფლიოს ჩემპიონის ოქროს მედალი მოიპოვა, ეს ცნობილია. მაგრამ ზაპოროჟიელი გოლიათის მსოფლიო რეკორდის თაობაზე უნდა ითქვას, რომ ატაცში ნაჩვენები შედეგი — 178 კგ — 0,5 კგ-ით მძიმეა ი. ვლასოვის წინანდელ მსოფლიო მიღწევაზე. II ადგილზე სამჭიდში გამოვიდა ამერიკელი ჰ. შუბნერი — 545 კგ, ხოლო III — უნგრელი კ. ეჩერი (522,5 კგ). საერთო გუნდურ ჩათვლაში გაიმარჯვეს პოლონელმა ძალოსნებმა. II ადგილზე გავიდნენ საბჭოთა სპორტსმენები, ხოლო III — იაპონიის წარმომადგენლები.

● სიდნეი, 2 ნოემბერი. სიდნით ავსტრალიის მეორე ქალაქში ააშენეს საცურაო აუზი, რომელიც „შეიკედლებს" 15 ათას მაყურებელს. ასეთსავე რაოდენობის მაყურებელს იტევს დიდი დახურული დარბაზი. განზრახულია აშენდეს სტადიონი, რომლის ტრიბუნებზე 100 ათასამდე მაყურებელი მოთავსდება. ქალაქის მესვეურთა ასეთი გაცხოველებული მზადება სპორტული ნაგებობების აშენების საქმეში გამოწვეულია სურვილით — წამოაყენონ სიდნეის კანდიდატურა 1972 წლის ოლიმპიური თამაშების ჩატარების ადგილად. სურვილის რეალობად გადაქცევის ერთ-ერთი არგუმენტი ისიცაა, რომ 1956 წელს მელბურნში ოლიმპიადაზე სპორტსმენებმა შესანიშნავად გადაიტანეს აკლიმატიზაცია და, რაც მთავარია, ასპარეზობა ბრწყინვალედ იყო ორგანიზებული. ასე რომ, გამორიცხული არაა სიდნეის XX ოლიმპიური თამაშების რეგისტრაციაც.

● სტოკჰოლმი, 2 ნოემბერი. ცნობილმა შვეციელმა მარათონელმა მოცურავემ ე. მატინმა გადაწყვიტა ჰიბრალტარის სრუტით აფრიკაში გადაცურვა. ამ წამოწყებაში უჩვეულო თითქოს არაფერია: მრავალ მოცურავეს უცდია ჰიბრალტარის გადაცურვა და ზოგს წარმატებითაც დაუგვირგვინებია ეს საკმაოდ ძნელი საქმე. მაგრამ შეშფოთებას იწვევს ის გარემოება, რომ მატინი... 60 წლისაა, თუმცა ექიმების აღიარებით იგი საოცარი ჯანმრთელობის ადამიანია და 30 წლის ბევრ ყმაწვილს შეშურდება კიდეც მისი.

თვლით... ფოტოაპარატს

„საკვირველია, რატომ არ ჰყავს საქართველოს ძლიერი სტაიერები. თქვენთან ხომ საამისოდ იდეალური პირობებია", — ამბობს ნიკიფორ პოპოვი.

საიდანაც ყოველწლიურად ჩინებულ სტაიერთა „პროდუქციას" უშვებს.

იცით, რა დიდი როლის შესრულება შეუძლია მწვრთნელს სპორტსმენის გამარჯვებაში? თანაც, უშუალოდ შეჯიბრების დროსაც! მძლეოსნობის წესები, ფეხბურთისგან განსხვავებით, არ უკრძალავს მწვრთნელს თავის აღზრდილებს უშუალოდ „ბრძოლის ველზეც" უხელმძღვანელოს (ოღონდ სარბენ ბილიკზე ნუ გადახვალ).

სწორედ ამის ნიმუში იყო ნ. პოპოვიც. იგი ტრიბუნაზე ვირაჟთან იდგა და გამოცდილი რეჟისორივით წარმართავდა ბრძოლას. შეიძლება ითქვას, სწორედ მან მოაგებინა თავის მოწაფეებს ფინალური გარბენი 3.000 მეტრზე.

— 68 წამი, 70... 69... 71... 69....

წამმზომის ისარი გაშმაგებით მიიწევდა წინ.

— მოუმატე... დინჯად... არ ჩამორჩე... წინ არ გაუშვა... გაუსწარი... კარგია...

თვითეულ სიტყვაში მწვრთნელის მთელი არსება იყო ჩაქსოვილი.

— ფინიშთან პირველი იყო არმიელი ნიკოლოზ დაეიდენკო, მეორე მისი თანაგუნდელი ჰანს ნიგოლო, — მსაჯ-ინფორმატორის ხმა პოპოვის ამ თავდადების ღირსეულ საზღაურად გაისმა.

იგივე გამეორდა მეორე გარბენშიც: მისი მოწაფეები აქაც საუკეთესონი იყვნენ.

— ცოტა არ იყოს, ვშიშობდით კიდეც, ვაი თუ ოქროს მედლის გარეშე დავრჩეთ-თქო, — გვითხრა ნ. პოპოვმა, — თბილისში ჩვენი უძლიერესი სტაიერი, სსრ კავშირის ჩემპიონი ოლეგ რაიკო ვერ ჩამოვიყვანეთ. იგი, რა თქმა უნდა, მოიგებდა 1.500 და 3.000 მეტრსაც.

საკვირველია, რატომ არ ჰყავს საქართველოს ძლიერი სტაიერები. თქვენთან ხომ საამისოდ იდეალური პირობებია. მე რამდენჯერმე ვავარჯიშე ჩვენი ბიჭები თბილისის ზღვის მიდამოებში, „დავზვერეთ" კუს ტბა და მთაწმინდის შემოგარენი. ეს ხომ ბუნებრივი სტადიონებია. ირბინე, რამდენიც გსურს სუფთა ჰაერზე, მთებსა და გორაკებზე. შემდეგ კი სტადიონის სარბენ ბილიკებზე დაამყარე რეკორდები!

„კალათბურთელი"

ევგენი ბულანჩიკი... შეუძლებელია ილაპარაკო საბჭოთა მძლეოსნობის ისტორიაზე და არ ახსენო სპორტის დამსახურებული ოსტატი, კიეველი ევგენი ბულანჩიკი. იგი საუკეთესო თარჯმორბენალი იყო არა მარტო ჩვენს ქვეყანაში, არამედ ევროპაშიც. ბულანჩიკმა რვაჯერ მოიპოვა სსრ კავშირის ჩემპიონობა 110 მეტრზე თარჯრბენში და ოთხჯერ — 400-მეტრიან დისტანციაზე. ასევე წარმატებით გამოდიოდა ესტაფეტაში 4×400 მეტრზე. დრომ თავისი გაიტანა — ე. ბულანჩიკმა მწვრთნელობას მიჰყო ხელი. ახლა იგი ახალგაზრდა მძლეოსნების სპეციალიზირებული სკოლის მწვრთნელია კიევში. მისი რეკორდი თარჯრბენში (14,1) ანატოლი მიხაილოვის მიერ (13,9) მოიხსნა. ახლა კი მიხაილოვმა ამ შედეგს კიდევ ორი მეათედი „ჩამოაჭრა".

და აი, ე. ბულანჩიკი კვლავ ჩამოვიდა (როგორც სსრ კავშირის ნაკრების მწვრთნელი) თბილისში, ქალაქში, სადაც უკანასკნელად (1955 წ.) მოიპოვა სსრ კავშირის ჩემპიონის წოდება.

— კი მაგრამ, რა ცოდვებისთვის? — ღიმილით გვკითხა, როცა გაიგო, რომ მისგან ინტერვიუს აღება გვსურდა.

— ძველი ცოდვებისთვის!.. —ასევე ხუმრობით მივუგეთ.

— ო, თბილისი ძალიან მიყვარს! აქ ბევრი გულითადი მეგობარი მყავს. ხანაძე, დუმბაძე, გოკიელი. მართლაც რომ ბრწყინვალე სპორტსმენები იყვნენ. კარგი ადამიანები, კარგი მეგობრები! მესმის ქართული სპორტის ქომაგების გულისტკივილი. ამ სახელოვანი გვარების შემდეგ წერტილი არამც და არამც არ უნდა დაისვას! კარგ ტრადიციებს კარგი, ლამაზი გაგრძელება უნდა. აი, სწორედ ამიტომ უნდა მივაქციოთ ახალგაზრდებს სათანადო ყურადღება.

ამ მხრივ ეს შეჯიბრება მხოლოდ და მხოლოდ მისასალმებელია. ვფიქრობ, იგი ტრადიციული უნდა გახდეს, ოღონდ ცოტა ადრე უნდა ჩატარდეს ხოლმე. რაც შეეხება მასში მონაწილეთა ასაკს, მიმაჩნია, რომ სწორედ დღევანდელი 19-20 წლის ახალგაზრდები შეადგენენ მეხიკოს თამაშებზე „დამიზნებულ" ძირითად ბირთვს. დღეს ძალიან კარგი შთაბეჭდილება დატოვეს როსტოველმა ა. მოროზოვმა, კიეველმა ა. სინიცინმა, მოსკოველმა ლ. ალფიოროვამ, და, რა თქმა უნდა, 80 მეტრზე თარჯრბენში გამარჯვებულმა, ოდესელმა სპორტის ოსტატმა გალინა კოსტენიუკმა.

* * *

უკანასკნელი ინტერვიუ დამთავრდა... გალინა ტუროვა ისევ ფოტოაპარატით „იღებდა მიზანში" ძველ სპორტულ მეგობრებს — ნინო დუმბაძესა და ჰერტრუდა მაიერს....

ნიკიფორ პოპოვი „კორექტივს" უკვე 800 მეტრზე მორბენალთ უკეთებდა...

ევგენი ბულანჩიკი კი საბჭოთა ნაკრების უფროს მწვრთნელს გავრილ კორობკოვსა და სპორტის დამსახურებულ ოსტატს პეტრე დენისენკოს რაღაცას უმტკიცებდა გაცხარებით.

ო. ნოზაძე.

„...კარგ ტრადიციებს კარგი, ლამაზი გაგრძელება უნდა", — ამბობს ევგენი ბულანჩიკი.

ორი ინტერვიუ

სწრაფვა უკეთესისკენ

სამი წლის წინ იაპონიისა და სსრ კავშირის ტანმოვარჯიშეთა მატჩში აბსოლუტური ჩემპიონი გახდა საბჭოთა სპორტსმენი **პოლინა ასტახოვა**. ამჯერად კი, ამ ქვეყნების ახლახან გამართულ მატჩში, ასტახოვა მაყურებლის როლში გამოდიოდა. აას-ის კორესპონდენტმა სთხოვა მას კომენტარი გაეკეთებინა ქალთა გუნდების შეხვედრისთვის.

სსრ კავშირ—იაპონიის მატჩის წინა დღეს ანონსი იუწყებოდა, რომ საბჭოთა ქალთა გუნდის ლიდერი იქნებოდა ოლიმპიური ჩემპიონი ორძელზე, სსრ კავშირის 1965 წლის თასის მფლობელი პოლინა ასტახოვა. ამიტომ, სანამ სიტყვას კომენტატორ ასტახოვას მივცემდი, მინდოდა გამეგო, რატომ არ გამოვიდა ტანმოვარჯიშე ასტახოვა ასპარეზზე?

— პირველ ყოვლისა, იმიტომ, რომ ახალგაზრდობისთვის ეს ტანვარჯიშული შეხვედრები გაცილებით უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ჩვენთვის, გამოცდილი ტანმოვარჯიშე ქალებისთვის. და მეორე, — ამჯერად მე უფრო მიზიდავს მაყურებლისა და კომენტატორის როლი. ჩემი გეგმები დაკავშირებულია მსოფლიოს მომავალ პირველობასთან, რომელიც 1966 წლის ზაფხულს გაიმართება. მზადება დიდ ძალასა და დროს მოითხოვს. ჩემს სპორტულ ფორმას სსრ კავშირის ნოემბრის ჩემპიონატში და აგრეთვე ჩვენი ქვეყნის თასის გათამაშებაში (გაზაფხულზე) გამოვცდი. გამოცდილებამ მიკარნახა, რომ არ ღირს შეჯიბრებებით გადავტვირთო მზადება, და გადავწყვიტე უარი მეთქვა სსრ კავშირ—იაპონიის მატჩზე.

ამრიგად, კომენტარს აკეთებს პოლინა ასტახოვა.

— სწრაფვა უკეთესისკენ — აი, ჩემი აზრით, რა გახდა საბჭოთა და იაპონელი ტანმოვარჯიშე ქალების 4-დღიანი ასპარეზობის დამახასიათებელი ნიშანი. ეს სასიამოვნო დასკვნაა. ორივე გუნდმა, რომლებიც სამი მეოთხედით ახალგაზრდებით იყო დაკომპლექტებული, გვიჩვენა, რომ ტანვარჯიშის გარკვეულ, საკმაოდ მაღალ ზღუდეს მიაღწია და არ აპირებს მასზე შეჩერებას. იმისათვის, რომ უფრო ძლიერად გამოვიდნენ, საჭიროა ძიება და სიბეჯითე. მაგალითად მოვიყვანდი ლარისა ლატინინასაც, ვერა ჩასლავსკასაც და სოფიო მურატოვასაც. მაგრამ ახალგაზრდობამ დაამტკიცა, რომ არ არის საჭირო მას ტანვარჯიშის კორიფეები გაახსენო: ინდივიდუალობისა და სილამაზის ძიებაში გაბედულება ასევე დამახასიათებელი თვისება იყო იაპონია — სსრ კავშირის მატჩის თითქმის ყველა მონაწილისთვის.

კიევისა და მოსკოვის ფიცარნაგებზე სუსტები არ ყოფილან. ბოლო წლებში იაპონიის ქალთა ტანვარჯიშმა იმდენად აშკარა წარმატებებს მიაღწია, რომ უბრალოდ შეუძლებელია მას ანგარიში არ გაუწიო. ეს ძლიერი გუნდია, რომლის დამარცხებაც დიდი პატივია.

და სწორედ ამ პოზიციებიდან, მატჩის სიძნელისა და პასუხისმგებლობის პოზიციებიდან სწორად მეჩვენება საბჭოთა ნაკრების მწვრთნელთა გადაწყვეტილება შემადგენლობის გაახალგაზრდავების თაობაზე. რისკს ხომ არ სწევდნენ ისინი? არა. დამარცხების შემთხვევაშიც კი საბჭოთა ტანვარჯიში მოგებული დარჩებოდა. მსგავსი ასპარეზობები ესაა სკოლა, გამოცდილება, ბრძოლისუნარიანობის შემოწმება. საკუთარი გამოცდილებიდან ვიცი, რას ნიშნავს მარტოდ გასვლა ფიცარნაგზე, მსაჯთა მკაცრი მზერის წინაშე, ათასობით მაყურებლის პირისპირ. საჭიროა ამასთან შეჩვევა. წინააღმდეგ შემთხვევაში დიდი საერთაშორისო ტურნირების დატვირთვის ატანა შეუძლებელი იქნება.

სსრ კავშირ—იაპონიის მატჩში მონაწილეობა არ მიუღია ჩვენი ქვეყნის ოლიმპიური ნაკრების არც ერთ ტანმოვარჯიშე ქალს. ობიექტურობისთვის უნდა ვაღიაროთ, რომ ოსტატობა, რომელიც ახალბედებმა გვიჩვენეს, აღემატებოდა ოლიმპიურ დონეს. ჩვენი გოგონების ვარჯიშების ნახატი მიმზიდველი და მკაფიო იყო. და თუმცა მათი კომბინაციების სირთულე ძალიან მაღალი არ გახლდათ (დარწმუნებული ვარ, რომ რისკიანი ელემენტებით გადაჭარბებული გატაცება საერთოდ მავნეა ასეთი ნორჩი ასაკისთვის), შეგვიძლია მათ დაბეჯითებით ვუწინასწარმეტყველოთ მომავალი გამარჯვებები. ტრიუკებიდან დამამახსოვრდა მხოლოდ ორი: უკუმალაყი 360 გრადუსზე ბრუნით, რომელიც თავისუფალ ვარჯიშში ჩართო გალინა ბურუჩევამ, და პირუეტი, რომელიც ნატაშა კუჩინსკაიამ შეასრულა ასევე თავისუფალ ვარჯიშში. ძალიან კარგი შთაბეჭდილება დატოვა კუჩინსკაიას კომბინაციამ დვირზე: ნორჩი ლენინგრადელის ვარჯიშის სილამაზეს და დაჯერებულ შესრულებას არ დაუფარავს მისი დიდი სიძნელე. ერთი წლის წინ, როცა ჩვენ პირველად გავიგეთ ნატაშას სახელი კიევში გამართულ საკავშირო პირველობაზე, მას დვირზე განცდილმა მარცხმა წაართვა ჩემპიონის ტიტული. მას შემდეგ გოგონამ ისეთ წარმატებებს მიაღწია ამ ვერაგ იარაღზე, რომ დღეს უძლიერესად შეგვიძლია მივიჩნიოთ ჩვენს ქვეყანაში.

ძალზე სიმპათიურად განვეწყვე მატჩში გამარჯვებული დინამოელის — ზინაიდა დრუჟინინასადმი. შესაძლოა იმიტომ, რომ თავისუფალ ვარჯიშში, ჩემს საყვარელ სახეობაში, ყველაზე უფრო კარგად გამოვიდა. კიევში მსაჯებმა მას 9,9 ქულა მისცეს, მოსკოვში კი — 9.8. როგორც ერთი, ისე მეორე შეფასება ერთობ მაღალია. მაგრამ, მე მგონია, მათი ძირითადი შემადგენელი ნაწილი გახლავთ სინარნარე და მომხიბვლელობა მოხდენილი გოგონასი, რომელიც საოცარი სინატიფით გრძნობს სილამაზესა და პლასტიკას. წმინდა ტანვარჯიშული ოსტატობა (მე ვიცი, რომ დრუჟინინა მას საუცხოოდ ფლობს) მატჩის დროს თითქოს მეორე პლანზე გადავიდა. გამარჯვებისთვის ზინამ უარი თქვა სირთულეზე. ეს მთლად სწორი არ იყო, ვინაიდან მსგავსი შეხვედრები საუკეთესო საშუალებაა საკუთარი ძალების გამოსაცდელად, რისკის გასაწევად. ლენინგრადში სსრ კავშირის თასის გათამაშებისას დრუჟინინა დაბეჯითებით ასრულებდა მეტად ეფექტურ და ძნელ ელემენტს — მალაყს ხეზში (შპაგატში). კიევსა და მოსკოვში ჩვენ ვერ ვიხილეთ იგი.

რისკის ნაკლებად გაწევის ტენდენცია დამახასიათებელი იყო ჩვენი გოგონების უმრავლესობისთვის. გამონაკლისს წარმოადგენდნენ ნატაშა კუჩინსკაია და ალბინა პოდგურსკაია. საზღაური? ნატაშა თუმცა კი კიევში ჩავარდა თავისუფალ ვარჯიშში „ულტრა-სის" შესრულებისას, მაგრამ მოსკოვში არ გაუიოლებია ეს ვარჯიში და გაიმარჯვა კიდევაც მაღალი შედეგით — 9,9 ქულა. მანვე მოიგო დვირზე ასპარეზობაც. თავისებურმა, ტემპიანმა ტანმოვარჯიშემ — ალბინა პოდგურსკაიამ ორძელზე რთული კომბინაცია შეასრულა და მანაც ოქროს მედალი მიიღო.

3 მედალი ოთხიდან — აი, გაბედულებისა და შეუპოვრობის ჯილდო.

ტოკიოს ოლიმპიადის შემდეგ ნაკრებიდან ოთხი უძლიერესი იაპონელი ტანმოვარჯიშე ქალი წავიდა. ბუნებრივია, რომ გუნდის განახლება უბრალოდ გარდუვალი გახდა. მატჩის დროს პირველად გავეცანი იაპონური ტანვარჯიშის ახალბედებს. ისინი პერსპექტიულნი არიან. საერთაშორისო შეხვედრების მცირე გამოცდილება (იაპონელი ტანმოვარჯიშეები საერთოდ უხალისოდ ეკიდებიან გამოცდილების გაზიარებას) დაღს ასვამს მათს გამოსვლებს. შეცდომები, რომლებსაც ისინი უშვებენ, როგორც წესი, ელემენტარულია. რთულ ილეთებსა და კომბინაციებს იაპონელი ქალები მკაფიოდ და ზუსტად ასრულებენ. დვირზე და ორძელზე მათმა ვარჯიშმა ჩვენ ზოგი რამ უნდა გვასწავლოს: ზუსტი ნაერთები, გემოვნება და რწმენა, — აი, რა განასხვავებს მათ.

განსაკუთრებით მომეწონა ტანიკო ნაკამურა. მისი ტანვარჯიშული სკოლა ყველაზე უფრო უახლოვდება ჩვენსას. სინარნარე და ოსტატობა ამ მომხიბვლელ გოგონას ერთნაირად აქვს მიმადლებული.

სსრ კავშირ—იაპონიის მატჩმა დაგვანახა, რომ ახალგაზრდობა, რომელიც საასპარეზო ფიცარნაგზე სსრ კავშირის ემბლემით გამოდის, ტრადიციების ერთგული და მეტად თვითმყობადია. ორი ქვეყნის ტანმოვარჯიშე ქალთა ამხანაგური შეხვედრა მომავლის რწმენაში დაგვეხმარა. სწორედ ამაშია მისი მთავარი შედეგი.

ვხედავ ზრდას

აას-ის კორესპონდენტის თხოვნით სსრ კავშირ—იაპონიის ტანმოვარჯიშეთა მატჩზე შთაბეჭდილებებს გვიზიარებს ოლიმპიური ჩემპიონი **ბორის შახლინი**.

მე საკმაოდ კარგად შევისწავლე იაპონელი ტანმოვარჯიშე ვაჟები მათთან ბევრი ძნელი ასპარეზობის პროცესში. მუდამ ვგრძნობდი მათს ძალას და აი, ახლა, როცა „გარედან" დავაკვირდი, ვცდილობ გავიგო, რა არის მათი უნარის საიდუმლოება.

როგორია ჩემს დაკვირვებათა კონსპექტი?

ოლიმპიურ თამაშებთან შედარებით ვარჯიშების შესრულების კლასი აშკარად უფრო ამაღლდა — როგორც ჩვენი, ისე იაპონელებისა. სირთულე არ მომატებულა, მაგრამ იგი ტანმოვარჯიშეებს აღარ აშინებს, უფრო მისაწვდომი გახდა. ეს ცხადყოფს ტექნიკის ზრდასაც.

ოლიმპიადის შემდგომ პერიოდში სიძნელის თვალსაზრისით ჩვენ დავეწიეთ იაპონელებს, მაგრამ ჯერ კიდევ არ გაგვიხვეტია „ნაგავი", რომელიც გამოსვლებში გვემჩნევა. ახლავე განვმარტავ. სიმსუბუქე, რწმენა, კლასი, სიხალვათე — ყველაფერი ეს იაპონელთა ვარჯიშში ქმნის მიმზიდველ და საინტერესო ნახატს. ჩვენ ჯერ ისევ ვიხლართებით ტანვარჯიშის ამ დიდმნიშვნელოვან კომპონენტებში. შემიძლია ერთ-ერთი მიზეზიც დავასახელო. საბჭოთა ტანმოვარჯიშეები ერთობ ხშირად ცვლიან ნებისმიერ კომბინაციებს. იმისათვის კი, რომ შეესისხლხორცო მათ, როგორც ამბობენ, შინაგანად იგრძნო, საჭიროა, სულ მცირე, ორი-სამი წელი. ოლიმპიადის შემდეგ ტანვარჯიში გართულდა. ჩვენ შევძელით სირთულის ათვისება, მაგრამ ჯერ არ გვისწავლია ფიცარნაგზე საკუთარი აზრების ამოკითხვა. ჩვენ ჩინებული ტანვარჯიშული პარტიები მოვიფიქრეთ, მაგრამ ჯერ არ შეგვისწავლია ისინი. შეცდომები, რომლებსაც დღეს საბჭოთა ტანმოვარჯიშეები უშვებენ, სკოლის შეცდომებია. ტანმოვარჯიშეს აუცილებლად სურს აჩვენოს ყველაფერი, რაც მას შეუძლია (ჩინებულია!), მაგრამ იმასაც გვიჩვენებს, რაც საკმაოდ კარგად არ აუთვისებია (აი, ესაა უბედურება!).

მე მიმაჩნია, რომ იაპონელი ტანმოვარჯიშე ვაჟები უფრო სუსტად გამოვიდნენ, ვიდრე შეეძლოთ. ის გარემოება, რომ მათ შინ დატოვეს პირველი სიდიდის ორი-სამი ვარსკვლავი, არაფერს ნიშნავს, მათ სუსტები არ ჩამოუყვანიათ. მე სიამოვნებით ვუყურებდი ძველი ნაცნობის სუიძი ცურუმის დიდებულ, მძლავრ გამოსვლასაც — კიევში იგი შეჯიბრებას სერიოზული ტრავმით ამთავრებდა. ამთავრებდა დაბეჯითებით და ლამაზად (III ადგილი); მეტად მაღალი აზრისა ვარ ახალგაზრდა აკინორი ნაკაიამაზეც — მსუბუქ და ვირტუოზ ტანმოვარჯიშეზე.

მაგრამ ჩემთვის მატჩის მთავარი შედეგი იყო ჩვენი ახალგაზრდობის ბოლოს და ბოლოს, დამტკიცებული ძალა. ვიქტორ ლეონტიევისა და, რა თქმა უნდა, ვალერი კერდემელიდის გარდა, რომლის რეპუტაციაც საკმაოდ მაღალია ტანვარჯიშში, მწვრთნელები მთლიანად ახალგაზრდებს ენდნენ და მათაც საუკეთესო მხრივ გამოიჩინეს თავი.

ასეთი გამოცდების სარგებლობა უეჭველია. მაგალითად გამოგვადგება ვლადიმერ სოშინი, ჯერ სრულიად ნორჩი და გამოუცდელი ტანმოვარჯიშე. კიევში იგი ნერვულობდა და ხშირად ცდებოდა. მაგრამ მოსკოვში, როცა ვითარებას შეეჩვია, საკუთარი ძალები ირწმუნა, მეტად კარგი კლასის ოსტატობა გვიჩვენა. ახლა უკვე მას ძნელად თუ შეაკრთობს მომავალი ასპარეზობანი. იგი მათთვის მორალურად მოემზადა.

ორმხრივი მატჩები ჩვეულებრივ არ იძლევა ძალთა ჭეშმარიტი შეფარდების ზუსტ სურათს. ამჟამად შეიქმნა ისეთი მდგომარეობა, რომ ტანმოვარჯიშეები ერთ წუთს პაექრობენ, მსაჯები კი — ხუთს. მაგრამ არც გამარჯვების მნიშვნელობა უნდა დავაკნინოთ.

მე არ მიყვარს მომავლის წინასწარმეტყველება. დაე, მისთვის ახალგაზრდა ტანმოვარჯიშეებმა იზრუნონ. მათ ყველაფერი წინ აქვთ — უფრო საპასუხისმგებლო, უფრო ძნელი შეჯიბრებები.

მთამსვლელთა ხსოვნისა...

ამ 20 წლის წინ, 1945 წლის ოქტომბერში, უშბაზე ასვლისას ტრაგიკულად დაიღუპა მამაც მთამსვლელთა ექსპედიცია. ისინი სამნი იყვნენ: სპორტის დამსახურებული ოსტატები — რკინიგზელი მუშა ქელეშპი ონიანი, ჩვენი სტუმარი ჩრდილოეთ კავკასიიდან ნიკოლოზ მუხინი და ექსპედიციის ხელმძღვანელი, დაუღალავი ალექსანდრე ჯაფარიძე.

ზამთრის მკაცრ პირობებში, როცა დღე მოკლეა და ყინვა 40 გრადუსს აღწევს, როცა მთაში ხშირია სასტიკი ქარბუქი, ექსპედიციის მონაწილეებმა განიზრახეს მსოფლიოს რეკორდის დამყარება — მრისხანე უშბის ორივე მწვერვალის დაპყრობა და იქიდან ბარში დაუშვებლად წვეტიან-კლდოვანი შხელდის სამივე მწვერვალის გადალახვა.

არ დასცალდათ ამ გმირული გეგმის შესრულება! გამძვინვარებულმა სტიქიონმა შთანთქა სამივე ვაჟკაცი.

საქართველოს ალპურ კლუბში ამ დღეებში გაიმართა ა. ჯაფარიძის, ქ. ონიანის, ნ. მუხინის და მათზე ორი წლით ადრე, იმავ უშბაზე დაღუპული გენო რაიზერის ხსოვნისადმი მიძღვნილი სხდომა.

სიტყვებით და მოგონებებით გამოვიდნენ საქართველოს მთამსვლელთა ფედერაციის თავმჯდომარე ო. გიგინეიშვილი, სპორტის ოსტატები ქ. მარი და დ. ფურცელაძე, მწერალი ლ. გოთუა, პროფ. ლ. მარუაშვილი და სხვ.

ე. ლუკაშვილი.

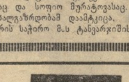

ლონდონის საგზურისათვის

შოტლანდია... ლოუს გარეშე

9 ნოემბერს გლაზგოს „ჰემპდენპარკის" მინდორზე შოტლანდიის ეროვნული გუნდი მსოფლიოს პირველობის შესარჩევ მატჩში შეხვდება იტალიის ფეხბურთელთა ნაკრებს. გამოცხადდა შოტლანდიის გუნდის შემადგენლობა, მაგრამ მასში არ იხსენიება ამ ქვეყნის საუკეთესო ფეხბურთელი დ. ლოუ, რომელიც ავად გახდა. კომენტატორები ვარაუდობდნენ, რომ მწვრთნელი ჯ. სტაინი ნაკრებში შეიყვანდა ახალგაზრდა ფორვარდ ჯ. ფორესტს, მაგრამ მწვრთნელმა ფორესტს არჩია ჰიუზი. მსოფლიოს პირველობის ფინალში გასასვლელად შოტლანდიელებმა ორივე დარჩენილი შეხვედრა უნდა მოიგონ, 3 ქულა კი მათ მხოლოდ დამატებითი მატჩის უფლებას მისცემს.

იტალიელები ამჟამად შესანიშნავ ფორმაში არიან და კომენტატორთა უმრავლესობა იმ აზრისაა, რომ შოტლანდიის გუნდის წარმატება ნაკლებად მოსალოდნელია.

(საქ. ინფ.).

თბილისის სპორტულ ბაზებზე

ჭადრაკი. რუსთაველის სახ. თეატრის მცირე დარბაზი. **5 ნოემბერი. მ. ტალ—ბ. სპასკის მატჩის III** პარტია. დასაწყისი 17 ს. ძერჟინსკის სახ. კლუბი (ბესიკის ქ. № 4). **4 ნოემბერი.** ვაჟთა საერთაშორისო ტურნირის XI ტური. დასაწყისი 16 ს.

ფეხბურთი. „დინამოს" სტადიონი. **6 ნოემბერი.** სსრ კავშირის პირველობა. „ა" კლასი. „ლოკომოტივი" (თბილისი) — „ყუბანი" (კრასნოდარი). ძირითადი შემადგენლობანი. დასაწყისი 16 ს.

ველოსპორტი (ტრეკი). ველოსტადიონი (კამოს ქ. № 89). **4-5 ნოემბერი.** საქალაქო პირად-გუნდური შეჯიბრება. დასაწყისი 17 ს.

რედაქტორი მ. კაკაბაძე.

გაზეთი გამოდის ყოველდღე, გარდა ორშაბათისა და პარასკევისა.

რედაქციის მისამართი: თბილისი-8, ლენინის ქ. № 14, დეპეშებისათვის — თბილისი, „ლელო", **ტელეფონები:** რედაქტორი — 9-56-14, პასუხისმგებელი მდივანი — 9-56-47, სამდივნო — 8-95-80, სპორტული განყოფილება — 8-95-41, მასობრივ-ფიზკულტურული, მოსწავლე და სოფლის ახალგაზრდობის განყოფილებები — 8-95-14, ფოტოლაბორატორია — 8-95-16, მემანქანეთა ბიურო — 8-95-11, გამომშვები — 8-93-81.